

Robert Wolański

Kredyty preferencyjne dla małych i średnich przedsiębiorstw

Ekonomiczne Problemy Usług nr 80, 276-285

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ROBERT WOLAŃSKI

Uniwersytet Warszawski

KREDYTY PREFERENCYJNE DLA MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORSTW

Wprowadzenie

Przedmiotem artykułu są kredyty preferencyjne adresowane do małych i średnich przedsiębiorstw¹ (MŚP). Celem artykułu jest określenie rodzajów kredytów preferencyjnych oferowanych MŚP, zasad i warunków ich przyznawania oraz stopnia korzystania z nich przez niewielkie podmioty.

1. Istota kredytów preferencyjnych

Kredyty preferencyjne to kredyty udzielane MŚP na korzystniejszych warunkach niż wynikałoby to z rachunku ekonomicznego. Oznacza to w praktyce refundację (umorzenie) części kredytu lub obniżenie wysokości oprocentowania.

Przy kredytach preferencyjnych musi istnieć instytucja, która rekompensuje bankowi straty wynikające z istniejących przywilejów dla kredytobiorcy. Takimi instytucjami mogą być:

- Skarb Państwa, jednostki samorządu terytorialnego, które wykorzystują środki z budżetu państwa (samorządu terytorialnego) i działają bezpośrednio lub za pośrednictwem agencji lub funduszu rządowego, ministerstwa itp.,
- międzynarodowe organizacje finansowe,
- rządy, instytucje i przedsiębiorstwa rządowe innych krajów,
- Unia Europejska i jej instytucje.

Niewielkie kredyty preferencyjne mogą też być dofinansowane przez fundacje i instytucje prywatne. W większości kredyty preferencyjne są przeznaczone na realizację polityki rządowej w sferze gospodarki (w tym: pomoc dla małych przedsiębiorstw, rozwój rolnictwa, aktywizacja obszarów ekonomicznie najsłabiej rozwiniętych lub najbardziej zagrożonych bezrobociem, rozwój budownictwa mieszkaniowego i turystyki) lub pewnych celów społecznych (np. ochrona środowiska, pomoc dla osób niepełnosprawnych).

¹ W artykule pod pojęciem małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) przyjmuje się mikroprzedsiębiorstwa, małe i średnie przedsiębiorstwa.

Mechanizmy kredytów preferencyjnych są zróżnicowane. Zawsze podpisywane są szczegółowe umowy między zainteresowanymi bankami a instytucją finansującą kredyt. W przypadku kredytów ze środków budżetowych najczęściej bank wypłaca pieniądze ze swoich środków, a instytucja finansująca (np. agencja rządowa) dopłaca do oprocentowania kredytu. Przy kredytach ze środków zagranicznych pieniądze stawia do dyspozycji polskiego banku zagraniczna instytucja finansująca operację (np. fundusz Unii Europejskiej). Środki te są nisko oprocentowane, polski bank pobiera dodatkowo punkty procentowe za pośrednictwo. Korzyści z udzielania kredytów preferencyjnych z punktu widzenia banków w znacznej mierze zależą od oceny istniejącego ryzyka. Wtedy, gdy banki ponoszą dużą część ryzyka, a są problemy ze spłacalnością kredytów, rzeczywiste zainteresowanie banków jest ograniczone. Innym czynnikiem utrudniającym wykorzystanie kredytów preferencyjnych jest wprowadzenie bardzo surowych procedur kontrolnych i trudnych do przestrzegania (szczególnie dla drobnych kredytobiorców) zasad.

2. Rodzaje kredytów preferencyjnych oferowanych przez banki

Banki oferują następujące rodzaje kredytów preferencyjnych, z których mogą korzystać MŚP:

- kredyt technologiczny,
- linia kredytowa Europejskiego Banku Inwestycyjnego,
- linia kredytowa Banku Rozwoju Rady Europy,
- kredyty preferencyjne z dopłatą Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa,
- kredyty preferencyjne z dopłatą Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Kredyt technologiczny

Zasady udzielania kredytu technologicznego oraz przyznawania premii technologicznej zostały ustalone w ustawie z dnia 30 maja 2008 r. o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej (DzU nr 116, poz. 730). Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 6 ustawy kredyt technologiczny udzielany jest na realizację inwestycji technologicznej, który jest częściowo spłacany ze środków Funduszu Kredytu Technologicznego w formie premii technologicznej. Jednocześnie kredyt technologiczny jest formą dofinansowania MŚP ze środków UE w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka Priorytet 4: Inwestycje w innowacyjne przedsięwzięcia Działanie 4.3: Kredyt technologiczny. Rolę instytucji wdrażającej to działanie pełni Bank Gospodarstwa Krajowego. Jest udzielany przez 14 banków kredytujących, które zawarły umowę o współpracę w tym zakresie z BGK².

² Są to następujące banki: PKO BP, Pekao SA, BPH, Bank Millennium, ING Bank Śląski, Citibank Handlowy, Alior Bank, Multibank (BRE Bank), BOŚ, Raiffeisen Bank Polska, Bank Polskiej Spółdzielczości, Krakowski BS, Gospodarczy Bank Wielkopolski, Mazowiecki Bank Regionalny.

Zgodnie z art. 2 i 3 ustawy kredyt technologiczny jest udzielany przez bank kredytujący mikroprzedsiębiorcy, małemu lub średniemu przedsiębiorcy posiadającemu zdolność kredytową na realizację inwestycji technologicznych polegających na:

- zakupie nowej technologii, która nie jest stosowana na świecie dłużej niż 5 lat, jej wdrożeniu oraz uruchomieniu na jej podstawie wytwarzania nowych lub znacząco ulepszonych towarów, procesów lub usług,
- wdrożeniu własnej nowej technologii, która nie jest stosowana na świecie dłużej niż 5 lat oraz uruchomieniu na jej podstawie wytwarzania nowych lub znacząco ulepszonych towarów, procesów lub usług.

Jego oprocentowanie nie może być wyższe niż średnie oprocentowanie pozostałych kredytów inwestycyjnych udzielanych przez bank kredytujący. Ponadto warunki udzielania kredytu technologicznego, w szczególności prowizje i opłaty, nie mogą być mniej korzystne niż warunki proponowane przy udzielaniu przez bank kredytujący innych kredytów inwestycyjnych.

Ustawa w art. 4 określa, że udział własny MŚP realizującego inwestycję technologiczną w finansowaniu tej inwestycji nie może stanowić mniej niż 25% wydatków. Zatem kredyt technologiczny udzielany jest do wysokości 75% wydatków na realizację inwestycji technologicznej.

Procedura udzielenia kredytu technologicznego przez bank kredytujący i premii technologicznej przez BGK określona jest w art. 5–8 ustawy i kształtuje się następująco:

1. MŚP składa do banku kredytującego wniosek o udzielenie kredytu technologicznego.
2. W terminie 60 dni od dnia złożenia wniosku bank kredytujący zawiera z MŚP warunkową umowę kredytu technologicznego albo przyznaje promesę kredytu technologicznego. Warunkiem jest posiadanie przez MŚP zdolności kredytowej na potrzeby kredytu technologicznego.
3. MŚP za pośrednictwem banku kredytującego składa do BGK wniosek o przyznanie premii technologicznej, do którego dołącza warunkową umowę kredytu technologicznego albo promesę kredytu technologicznego oraz inne dokumenty określone w art. 5 ust. 3 ustawy, wśród których przede wszystkim należy wymienić opinię uprawnionej instytucji stwierdzającą, że technologia, która będzie wdrażana, spełnia warunki ustawy; charakterystykę technologii i sposobu jej wdrożenia. Składa również biznesplan inwestycji technologicznej zawierający harmonogram rzeczowo-finansowy oraz wykaz wydatków. Bank kredytujący sprawdza wniosek pod względem formalnym i kompletny przekazuje do BGK.
4. BGK rozpatruje wniosek o przyznanie premii technologicznej i przyznaje promesę premii technologicznej nie później niż do końca miesiąca następującego po miesiącu, w którym został złożony kompletny wniosek albo po miesiącu, w którym usunięto nieprawidłowości.

5. W terminie 30 dni od dnia otrzymania informacji z BGK o uzyskaniu przez MŚP promesy premii technologicznej bank kredytujący podpisuje z MŚP umowę o udzielenie kredytu technologicznego.
6. W terminie 30 dni od dnia otrzymania kopii umowy o udzielenie kredytu technologicznego BGK zawiera umowę z MŚP o wypłatę premii technologicznej.

Główną zaletą dla MŚP zaciągnięcia kredytu technologicznego jest udział w jego finansowaniu premii technologicznej wypłacanej przez BGK. W pierwszej kolejności należy zauważyć, że MŚP może rozpocząć realizację inwestycji technologicznej finansowanej kredytem technologicznym po przyznaniu przez BGK promesy premii technologicznej, kiedy istnieje niejako pewność jej otrzymania.

BGK wypłaca premię technologiczną ze środków Funduszu Kredytu Technologicznego w całości lub w ratach na wniosek MŚP złożony za pośrednictwem banku kredytującego. Premia technologiczna jest wypłacana do banku kredytującego do wysokości odpowiadającej wartości netto (bez podatku od towarów i usług) sprzedaży towarów lub usług będących wynikiem inwestycji technologicznej, potwierdzonej zapłaconymi fakturami za okres od dnia zakończenia inwestycji technologicznej do dnia złożenia wniosku o wypłatę premii technologicznej (jej raty). Taki warunek oznacza w rzeczywistości, że MŚP ze środków własnych oraz kredytu technologicznego musi wdrożyć technologię, rozpocząć produkcję przy jej wykorzystaniu i dopiero sprzedane towary lub usługi z tej produkcji mogą dać podstawę do ubiegania się o wypłatę premii technologicznej.

Ponadto premia technologiczna może być przyznana tylko na pokrycie wydatków określonych w art. 10 ust. 5 i 6 ustawy. Są to wydatki przeznaczone na realizację inwestycji technologicznej, udokumentowane zapłaconymi fakturami, pomniejszone o podatek od towarów i usług oraz podatek akcyzowy, sfinansowane za pomocą kredytu technologicznego, poniesione po dacie przyznania przez BGK promesy premii technologicznej.

Poza tym MŚP, aby uzyskać premię technologiczną, musi przedłożyć BGK szereg dokumentów określonych w art. 11 ust. 2 i 3 ustawy, wśród których należy przede wszystkim wymienić zobowiązanie MŚP, że produkcja towarów lub świadczenie usług wynikające z inwestycji technologicznej będą kontynuowane w województwie, w którym została zrealizowana inwestycja technologiczna, co najmniej przez 3 lata od dnia zakończenia inwestycji technologicznej, pod rygorem zwrotu przez przedsiębiorcę uzyskanej premii technologicznej, oraz oświadczenie o niezaleganiu z płatnościami publicznoprawnymi.

Oprócz wyżej wskazanych wymogów ustalona została również maksymalna wysokość premii technologicznej. Nie może ona przekroczyć 4 mln zł oraz przy założeniu 25% udziału własnego MŚP maksymalnie premia technologiczna może pokryć od 30,0% do 52,5% wydatków przeznaczonych na realizację inwestycji technologicznej.

Omówione zasady przyznawania kredytu technologicznego pozwalają na przedstawienie następujących wniosków:

1. Procedura udzielenia kredytu technologicznego jest bardzo skomplikowana. Wymagane dokumenty przez BGK są wysoce kosztowne i trudne do sporządzenia przez MŚP, szczególnie mikroprzedsiębiorstwa.
2. Odległy czas wypłacania premii technologicznej oraz uzależnienie jej od wartości sprzedanych towarów i usług zwiększa ryzyko finansowe realizowanego przedsięwzięcia przez MŚP.
3. Szeroki zakres wymaganych dokumentów dla uruchomienia premii technologicznej.
4. Wysoka wartość możliwej do uzyskania przez MŚP premii technologicznej.
5. Bezpośrednie przełożenie kredytu technologicznego na rozwój MŚP, z uwagi na wdrożenie nowej technologii.
6. Należy spełnić wiele warunków, aby otrzymać kredyt technologiczny i premię technologiczną, wiążą się one z poniesieniem określonych kosztów przez MŚP. Takie zaangażowanie MŚP jest opłacalne z uwagi na możliwość sfinansowania od 30% do 52,5% wydatków związanych z realizacją inwestycji. Udań przeprowadzenie całego przedsięwzięcia służy rozwojowi niewielkich podmiotów.

Wysokość kwoty dofinansowania do omawianego kredytu dla projektów przyjętych w 2009 roku wynosiła około 15 mln zł i w 2010 r. około 35 mln zł.

Kredyty preferencyjne z dopłatą Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa

Podstawą prawną do udzielania kredytów preferencyjnych z dopłatą Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 stycznia 2009 r. w sprawie realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (DzU nr 22, poz. 121).

Zgodnie z § 2 i § 3 rozporządzenia Agencja udziela pomocy finansowej na realizację inwestycji w gospodarstwach rolnych, działach specjalnych produkcji rolnej, przetwórstwie produktów rolnych oraz na wznowienie produkcji w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej, w których wystąpiły szkody spowodowane zdarzeniami losowymi. Pomoc ta jest realizowana w następujący sposób:

- stosowanie dopłat do oprocentowania kredytów bankowych, które udzielane są na sfinansowanie części kosztów tych inwestycji,
- częściowa spłata kapitału kredytu bankowego przeznaczonego na sfinansowanie części kosztów tych inwestycji;
- udzielanie gwarancji lub poręczeń spłaty kredytów bankowych przeznaczonych na sfinansowanie części kosztów tych inwestycji.

Zgodnie z powyższym, kredyty, których udzielanie wspiera Agencja, można podzielić na kredyty inwestycyjne i kłękowe. Przy realizacji inwestycji w przetwórstwie produktów rolnych pomoc jest udzielana wyłącznie mikro, małym i średnim przedsiębiorstwom. Udzielaniem kredytów zajmują się banki, które zawarły stosowną umowę o współpracy z Agencją³.

³ Są to następujące banki: Pekao SA, BPH, BZ WBK, ING Bank Śląski, BGŻ, Bank Polskiej Spółdzielczości, Krakowski BS, Gospodarczy Bank Wielkopolski, Mazowiecki Bank Regionalny.

Kwoty kredytów bankowych objęte pomocą nie mogą przekroczyć 80% wartości nakładów inwestycyjnych na gospodarstwo rolne i wynosić więcej niż 4 mln zł oraz 70% nakładów inwestycyjnych przy działach specjalnych produkcji rolnej i przetwórstwie produktów rolnych i wynosić więcej niż 8 lub 16 mln zł. Natomiast łączna wartość pomocy nie może przekroczyć co do zasady 40% kwoty udzielonego kredytu bankowego.

Rozporządzenie w § 10 określa maksymalne oprocentowanie kredytów bankowych objętych pomocą na poziomie 1,5 stopy redyskontowej weksli przyjmowanych od banków do redyskonta przez Narodowy Bank Polski w stosunku rocznym. Jednocześnie wskazuje, że to należne bankowi oprocentowanie jest płacone w połowie przez kredytobiorcę, nie mniej jednak niż 2%, zaś w pozostałej części dopłaca Agencja.

Natomiast poręczenia są udzielane przez Agencję do wysokości 60% wykorzystanej kwoty przyznanego kredytu, nie więcej niż 1 mln zł, zaś gwarancje do wysokości 80% wykorzystanej kwoty przyznanego kredytu, nie więcej niż 1 mln zł.

MŚP, aby uzyskać wsparcie z Agencji, musi spełnić szereg warunków. Wśród nich przede wszystkim należy wymienić sporządzenie planu inwestycji, której ma dotyczyć finansowanie, oraz zobowiązanie do kontynuowania działalności objętej wsparciem.

Z dofinansowania Agencji mogą skorzystać MŚP będące zakładami przetwórstwa produktów rolnych i korzystające z kredytów inwestycyjnych. Wśród preferencyjnych linii kredytów inwestycyjnych adresowane do MŚP są przede wszystkim kredyty na realizację inwestycji w przetwórstwie produktów rolnych oraz kredyty na realizację inwestycji w zakresie nowych technologii produkcji w rolnictwie zapewniających wysoką jakość produktu. Wysokość przyznanych tych kredytów MŚP w latach 2005–2009 na tle innych kredytów objętych wsparciem Agencji przedstawiono w tabeli 1.

Większość kredytów udzielana jest na realizację inwestycji w gospodarstwach rolnych oraz działach specjalnych produkcji rolnej – korzystają z nich rolnicy. Natomiast kredyty preferencyjne udzielone MŚP wyniosły w omawianym okresie w granicach 270 mld zł i stanowiły około 17% wszystkich kredytów objętych wsparciem Agencji. Z uwagi na bezpośredni związek kredytów z inwestycjami MŚP należy założyć, że służą one rozwojowi MŚP.

Mając na uwadze powyższą analizę, można podać następujące wnioski dotyczące kredytów udzielanych z dopłatą ARiMR.

1. Szeroki zakres form udzielania wsparcia przez Agencję. MŚP może uzyskać dopłatę do oprocentowania kredytu, częściową spłatę kapitału kredytu, poręczenie lub gwarancję spłaty kredytu.

2. Niskie oprocentowanie kredytów udzielanych MŚP. Nie może ono przekroczyć 1,5 stopy kredytu redyskonta weksli, zatem według stanu na 1 listopada 2011 r. oprocentowanie nie może być wyższe od 7,125% w skali roku. W przypadku skorzystania z dopłaty do oprocentowania atrakcyjność kredytu dodatkowo rośnie.

3. Ograniczona możliwość korzystania z kredytów przez MŚP, gdyż oferta skierowana jest tylko do firm z sektora przetwórstwa rolnego.

Tabela 1

Przyznane kredyty preferencyjne w latach 2005–2009 według linii kredytowych

Linie kredytowe	Kredyty udzielone w latach 2005–2009		Udział kwot kredytów
	liczba	kwota (mln zł)	(%)
Kredyty dla młodych rolników	37 696	491 012,67	44,2
Kredyty na zakup gruntów	26 562	467 722,63	34,4
Kredyty inwestycyjne podstawowe	15 965	107 750,29	7,1
Kredyty w zakresie nowych technologii	5 560	161 274,61	9,7
Kredyty na zakup nieruchomości rolnych	2 050	53 435,76	3,1
Kredyty branżowe	1 822	13 192,82	1,3
Kredyty dla grup producentów	20	2 082,65	0,2
Razem	89 655	1 296 471,43	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

4. Możliwość korzystania z kredytów przez MŚP na dogodnych warunkach, pomijając nawet dopłaty udzielane przez Agencję. Maksymalna wysokość kredytu wynosi 16 mln zł i dla niewielkich podmiotów jest kwotą wysoką. Kredyt może sfinansować 70% wartości nakładów inwestycyjnych. Okres kredytowania wynosi do 8 lat (kredyty inwestycyjne w przetwórstwie rolnym) lub 15 lat (w zakresie nowych technologii). Istnieje możliwość uzyskania dwuletniej karencji w spłacie kredytu. Wymagane dokumenty przez Agencję należą do standardowych przy przyznawaniu kredytów inwestycyjnych, przy czym Agencja oferuje pomoc przy ich wypełnianiu, szczególnie w odniesieniu do planu inwestycji.

5. Kredyty z dopłatą ARiMR służą rozwojowi MŚP zajmujących się przetwórstwem rolnym, gdyż przeznaczone są na wydatki inwestycyjne oraz technologiczne.

Kredyty preferencyjne z dopłatą Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Kolejna grupa kredytów preferencyjnych udzielana jest z dopłatą Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW). Mogą one być przeznaczone na cele ekologiczne określone w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (t.j. DzU 2008, nr 25, poz. 150, z późn. zm.). W odniesieniu do MŚP mogą być to działania w zakresie infrastruktury energetycznej przyjaznej środowisku i efektywności energetycznej. Wsparcie NFOŚiGW, jakie może otrzymać MŚP, obejmuje dopłaty do oprocentowania kredytów.

Dopłaty do oprocentowania kredytu udzielane są na okres nie dłuższy niż 10 lat. Stopa dopłat do oprocentowania w skali roku nie może być wyższa niż 3%. MŚP podpisuje stosowną umowę z NFOŚiGW w sprawie dopłat do kredytu. W tym celu musi przedstawić przedsięwzięcie (projekt), które będzie finansowane, wraz z harmonogramem rzeczowo-finansowym tego przedsięwzięcia, wskazać koszty, które mają być objęte dofinansowaniem,

podać kwotę dopłat ze środków NFOŚiGW do oprocentowania kredytu, o jaką się ubiega wraz z proponowanym harmonogramem wypłat i spłat kredytu. Po podpisaniu umowy z NFOŚiGW MŚP zawiera ostateczną umowę kredytu z wybranym bankiem.

Tego rodzaju kredyty, z uwagi na ich specyfikę, w niewielkim stopniu są wykorzystywane przez MŚP. Niewielkie podmioty rzadko realizują przedsięwzięcia o znaczeniu ekologicznym. Z kredytów korzystają głównie jednostki samorządu terytorialnego oraz duże firmy z wybranych sektorów.

Linia kredytowa Europejskiego Banku Inwestycyjnego⁴

Europejski Bank Inwestycyjny (EBI) zajmuje się finansowaniem MŚP od 1968 roku, to finansowanie jest jednym z pięciu priorytetów operacyjnych banku. Działalność EBI w sektorze MŚP obejmuje trzy rodzaje produktów finansowych udzielanych za pośrednictwem ponad dwustu banków komercyjnych i około trzystu funduszy inwestycyjnych typu *private equity* w 27 państwach członkowskich Unii Europejskiej:

- linie kredytowe EBI dla banków komercyjnych z przeznaczeniem na średnio- lub długoterminowe finansowanie inwestycji materialnych MŚP, roczna wysokość tych kredytów, dla około 50 tys. MŚP rocznie, wynosiła około 5 mld EUR,
- kapitał ryzyka: od roku 2000 do 2007 EBI zainwestował 4,4 mld EUR w 273 fundusze inwestycyjne typu *private equity*, które nabywają udziały w małych i średnich przedsiębiorstwach, przeważnie innowacyjnych małych firmach o dużym potencjale wzrostu; dzięki tym środkom od 2001 roku powstało w Unii Europejskiej ponad 800 tys. MŚP,
- gwarancje bankowe: przeprowadzono 190 operacji pozwalających na udzielenie częściowej gwarancji dla zaangażowania z tytułu kredytów bankowych dla MŚP w wysokości 11,6 mld EUR.

Przechodząc do kredytów udzielanych przez EBI dla MŚP, należy stwierdzić, że otrzymać kredyt mogą tylko samodzielne przedsiębiorstwa zatrudniające mniej niż 250 pracowników.

Kredyty EBI dla MŚP mogą wspierać wszystkie rodzaje inwestycji lub wydatków niezbędnych do rozwoju małej firmy. Te inwestycje można podzielić na:

- inwestycje materialne na zakup sprzętu lub nieruchomości,
- inwestycje niematerialne na finansowanie wydatków bezpośrednio związanych z badaniami i rozwojem, tworzeniem lub przejmowaniem sieci dystrybucji (również w innym państwie członkowskim UE), składaniem lub nabywaniem patentów lub finansowanie kosztów ponoszonych w związku z transferem przedsiębiorstwa umożliwiającym kontynuację działalności gospodarczej (gdy nabywca oraz przedsiębiorstwo wystawione na sprzedaż są MŚP, a kwota wymagana do sfinansowania transferu nie przekracza 1 mln EUR),

⁴ Opracowano na podstawie informacji znajdujących się na stronie internetowej: www.eib.europa.eu.

- inwestycje konieczne do zwiększenia kapitału roboczego niezbędnego do rozwoju MŚP będących na etapie ekspansji.

Kredyty EBI dla MŚP mogą wspierać inwestycje we wszystkich sektorach gospodarki z wyjątkiem broni, gier hazardowych, tytoniu, testów na zwierzętach i działań, których oddziaływanie na środowisko w dużej mierze nie da się złagodzić lub zrównoważyć, sektorów kontrowersyjnych pod względem moralnym lub etycznym (na przykład klonowania ludzi) i działalności deweloperskiej w zakresie nieruchomości *sensu stricto*.

Kredyty mogą wspierać inwestycje w każdej wysokości, od bardzo małych projektów po inwestycje, których koszt nie przekracza 25 mln EUR. EBI przyznaje wsparcie dla kredytów o okresie spłaty od dwóch do dwunastu lat. Faktyczny okres spłaty kredytu jest uzależniony od ekonomicznego okresu życia finansowanego projektu. Maksymalna kwota wsparcia EBI nie może przekroczyć 12,5 mln EUR na kredyt.

Kredyty są przyznawane za pośrednictwem banków komercyjnych, które są odpowiedzialne za ocenę każdego wniosku kredytowego przedłożonego przez MŚP. W większości przypadków decyzja w sprawie przyznania kredytu dla MŚP pozostaje całkowicie w gestii banku pośredniczącego⁵.

Zaangażowanie EBI w finansowanie MŚP ma na celu poprawę warunków finansowych tych kredytów udzielanych MŚP. Te preferencje polegają głównie na tym, że jest to elastyczna i wygodna forma finansowania dla MŚP. Kredyt mogą otrzymać podmioty rozpoczynające działalność gospodarczą, istnieje możliwość skorzystania z preferencji w odniesieniu do poziomu marży kredytowej.

Podsumowując ten rodzaj kredytu preferencyjnego, należy zauważyć możliwość szerokiego jego zastosowania przez MŚP. Mogą one finansować wydatki inwestycyjne i rozwojowe, maksymalna wysokość kredytu ustalona jest na wysokim poziomie, możliwy jest długi okres kredytowania. Za podstawową barierę w ich uzyskaniu należy przyjąć brak uproszczeń w procedurze ich przyznawania.

Linia kredytowa Banku Rozwoju Rady Europy⁶

Bank Rozwoju Rady Europy (CEB – *Council of Europe Development Bank*) udziela kredytów inwestycyjnych firmom należącym do sektora MŚP. Finansowane są projekty inwestycyjne MŚP działających w sektorze prywatnym, których podstawowym celem jest tworzenie i zachowanie opłacalnych z ekonomicznego punktu widzenia miejsc pracy w MŚP. Projekt powinien przyczynić się do utworzenia nowych stałych lub sezonowych miejsc pracy poprzez wzmocnienie pozycji konkurencyjnej MŚP i ułatwienie im dostępu do średnio- i długoterminowego finansowania.

⁵ W Polsce są to następujące banki: PKO BP, Pekao SA, Bank Millennium, Kredyt Bank, BNP Paribas Fortis, Nordea Bank Polska, Multibank (BRE Bank), BOŚ, Raiffeisen Bank Polska, BGK.

⁶ Opracowano na podstawie informacji znajdujących się na stronie internetowej: www.coebank.org.

Kredytem MŚP mogą sfinansować zakup maszyn i urządzeń, środków transportu, technologii informacyjnej, sprzętu biurowego, zakup, budowę, remont lub modernizację budynków bezpośrednio powiązanych z projektem, w tym przygotowanie gruntu do tego celu.

Kredyt przyznawany jest do wysokości 2 mln zł i na okres nieprzekraczający 25 lat. Kredyt udzielany jest na preferencyjnych warunkach w zakresie wysokości prowizji i odsetek bankowych. Jest szczególnie polecany nowo założonym MŚP na pokrycie kosztów związanych z inwestycjami przy rozpoczęciu działalności gospodarczej. Warunki, jakie MŚP musi spełnić, aby został mu przydzielony kredyt, ustala bank kredytujący.

Omówiony kredyt służy dalszemu rozwojowi MŚP, dzięki temu – według założeń – powinien przyczynić się do stworzenia i utrzymania miejsc pracy.

Podsumowanie

Na podstawie pełnej analizy oferowanych MŚP kredytów preferencyjnych można przedstawić następujące wnioski:

1. Wszystkie rodzaje kredytów preferencyjnych mają charakter inwestycyjny oraz istnieje możliwość wykorzystania ich na rozwój przedsiębiorstwa.
2. Preferencje w tych kredytach dotyczą obniżenia kosztów ich obsługi przez MŚP. Firma korzystając z tego kredytu, otrzymuje dopłatę do oprocentowania lub rekompensatę części kapitału kredytu. Dzięki temu kredyt staje się bardziej dostępny dla MŚP.
3. Preferencje w tych kredytach nie dotyczą pozakosztowych warunków przyznania kredytu – sposobu badania zdolności kredytowej, wymaganych dokumentów, opinii, prognoz. Procedura przyznawania tych kredytów w tym zakresie jest zbliżona do procedury obowiązującej przy standardowych kredytach inwestycyjnych, czasami jednak jest nawet bardziej restrykcyjna. Sytuacja taka ogranicza dostęp niewielkich podmiotów do tej formy finansowania.
4. Ogólnie rzecz biorąc, MŚP w niewielkim stopniu wykorzystują kredyty preferencyjne. W badaniach ten rodzaj kredytów w ogóle nawet nie jest zauważalny – zarówno w opinii banków, jak i niewielkich podmiotów.

PREFERENTIAL LOANS FOR SMALL AND MEDIUM ENTERPRISES

Summary

The subject of the article are preferential loans directed to small and medium enterprises (SMEs). The article sets out the types of preferential loans offered to SMEs, the terms and conditions thereof and the extent of their use by small entities. The analysis showed that these loans are an investment. Preferences for these credits apply to reduce their operating costs by SMEs, so that they become more accessible to them. However the procedure for granting these loans is complicated, which limits their availability. In general, SMEs in little use of preferential loans.

Translated by Robert Wolański